

แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เรื่อง การคัดค้านมติคณะรัฐมนตรีกรณีความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น

ตามที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีการอภิปรายทั่วไปเรื่องความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่นเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ “เห็นชอบให้กระทรวงการต่างประเทศแจ้งฝ่ายญี่ปุ่นในหลักการว่า ฝ่ายไทยพร้อมจะลงนาม JTEPA โดยให้ทั้งสองฝ่ายสามารถทำความเข้าใจเพื่อให้เกิดความชัดเจนและลดความกังวลใน ๒ ประเด็น คือ ขยะของเสียอันตรายและสิทธิบัตรจุลชีพ ทั้งนี้ ให้กระทรวงการต่างประเทศมีดุลพินิจในการเจรจาโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและผลกระทบจากข้อห่วงกังวล” ดังเป็นทราบกันทั่วไปแล้วนั้น

ความพยายามที่จะเร่งรัดการลงนามความตกลง JTEPA ของรัฐบาลอย่างผิดปกตินี้ แสดงให้เห็นถึงการที่ รัฐบาลตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกระแสจากภายนอก ต้องการใช้ความตกลง JTEPA เพื่อสร้างความยอมรับจากรัฐบาลและนักลงทุนต่างชาติโดยไม่คำนึงถึงต้นทุนและผลกระทบที่สังคมไทยต้องแบกรับทั้งในเรื่องฐานทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ เรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องสุขภาพ และเรื่องสังคมซึ่งจนถึงขณะนี้ รัฐบาลยังมิได้มีการศึกษาประเมินต้นทุนและผลกระทบดังกล่าว เพื่อจะได้มีข้อมูลนำไปเปรียบเทียบตัดสินใจทางนโยบายได้ว่า ผลประโยชน์ที่ประเทศไทยคาดว่าจะได้รับจากความตกลง JTEPA นั้น คุ่มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนที่ประเทศไทยต้องจ่ายให้กับประเทศญี่ปุ่นหรือไม่

จากการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาร่างความตกลง JTEPA ภายหลังจากที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับมาจากคณะเจรจาของไทยเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๐ ได้พบว่า ผลกระทบสำคัญอย่างยิ่งจากเนื้อหา บทบัญญัติต่างๆ ที่กำหนดไว้ในร่างความตกลง JTEPA จะมีผลกระทบต่อการสิทธิรอนอำนาจอธิปไตยของไทย ทั้งในด้านนิติบัญญัติ ด้านบริหาร และด้านตุลาการ ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาผลกระทบต่อประชาชนไทยในทุกภาคส่วน เป็นเรื่องที่สังคมไทยมีสิทธิอย่างชอบธรรมที่จะได้รับรู้เนื้อหาเอกสารทั้งหมด และมีสิทธิในการร่วมพิจารณาตัดสินใจ มิใช่เป็นเรื่องที่อยู่ปิดเป็นความลับอยู่ในวงจำกัดของคณะเจรจา หรือผู้เชี่ยวชาญกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่จนถึงบัดนี้ ร่างความตกลง JTEPA ก็ยังถูกปิดบังเป็นความลับ ห้ามเผยแพร่ต่อสาธารณะ แม้แต่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ก็ได้รับเอกสารร่างความตกลงล่วงหน้าเพียง ๑ วัน สมาชิกสภานิติบัญญัติจำนวนมาก ได้รับเมื่อเข้าประชุมอภิปรายทั่วไป ทำให้ไม่มีเวลาพิจารณาศึกษาเอกสารซึ่งมีเนื้อหาทางกฎหมาย และมีความหนาถึง ๙๔๐ หน้า

สำหรับประเด็นปัญหาเรื่องสิทธิบัตรจุลินทรีย์ และเรื่องขยะของเสียอันตราย ที่ได้กลายเป็นประเด็นอภิปรายในสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และทางรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบได้ยอมรับว่าเป็นข้อห่วงใยที่มีเหตุผล (Legitimated Concern) นั้น ก็เป็นผลมาจากการตรวจสอบวิเคราะห์ของภาคประชาสังคม มิได้เกิดจากความตระหนักของคณะเจรจาฝ่ายไทย หรือจากผลการศึกษาที่คณะเจรจาว่าจ้างให้มีการศึกษาวิเคราะห์ร่างความตกลง JTEPA แต่อย่างใด แสดงให้เห็นถึงความหละหลวมและความบกพร่องของคณะเจรจา ที่จำเป็นต้องมีการตรวจสอบพิจารณาเนื้อหาร่างความตกลง JTEPA อย่างละเอียดรอบด้าน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและมีความโปร่งใสอย่างแท้จริง

ทั้งนี้ นอกเหนือจากประเด็นเรื่องสิทธิบัตรจุลินทรีย์ และเรื่องขยะของเสียอันตรายแล้ว ยังมีประเด็นปัญหาผลกระทบรุนแรงอีกหลายด้านที่รัฐบาลหรือสภานิติบัญญัติแห่งชาติยังมิได้มีการพิจารณา เช่น เรื่องการเปิดเสรีและการคุ้มครองการลงทุน เรื่องการเพิ่มความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เรื่องมาตรการบังคับใช้สิทธิ เรื่องการริบทรัพย์สินทางอ้อม และเรื่องอื่นๆ อีกมาก ดังนั้น การที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ให้มีการทำความเข้าใจเฉพาะในสองเรื่อง คือ สิทธิบัตรและขยะอันตรายนั้น จึงมิได้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นอย่างถูกต้องเหมาะสม แสดงถึงความไม่เข้าใจของรัฐบาลและกระทรวงการต่างประเทศต่อโจทย์ปัญหาที่สังคมไทยกำลังเผชิญอยู่ในกระแสโลกาภิวัตน์ในขณะนี้

ยิ่งไปกว่านั้น การเร่งรีบผลักดันเพื่อให้มีการลงนามร่างความตกลง JTEPA ถือเป็นกระทำผิดคำพูดที่ได้กล่าวไว้ต่อประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและคณะนักวิชาการที่ได้เข้าพบหารือ ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๐ โดยนายกรัฐมนตรีได้เป็นผู้กำหนดกรอบเวลาในการจัดให้มีการศึกษาและพิจารณาปรับปรุงร่างความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น อย่างรอบคอบทุกมิติ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเวลา ๓ เดือน

การกระทำของรัฐบาลในกรณีเรื่องความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น เป็นการทำลายความหวังของประชาชนต่อเรื่องการปฏิรูปการเมือง ซึ่งเป็นภารกิจร่วมกันของสังคมที่กำลังช่วยกันดำเนินการอยู่ในเวลานี้ เนื่องจากรัฐบาลได้ใช้วิธีการบริหารที่มีได้แตกต่างไปจากรัฐบาลชุดที่ผ่านมา แต่อย่างใด เพียงแต่ได้อาศัยสภานิติบัญญัติแห่งชาติมาสร้างภาพความโปร่งใสให้แก่รัฐบาลเพิ่มขึ้นเท่านั้น ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการดังกล่าวซึ่งรัฐบาลอาจมิได้พิจารณาอย่างรอบคอบ คือ รัฐบาลนี้และสภานิติบัญญัติแห่งชาติกำลังช่วยสร้างความชอบธรรมให้กับผลงานอีกชิ้นหนึ่งที่เกิดขึ้นจาก “ระบอบทักษิณ” นั่นเอง

หากรัฐบาลยังคงตื้อตึงเดินหน้าการลงนามความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่นต่อไปตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ โดยมิได้มีการทบทวนแก้ไขเนื้อหาร่างความตกลงฯ ที่เป็นช่องโหว่เป็นข้อบกพร่องและความไม่เป็นธรรมทั้งหมด คาดว่าจะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นอย่างมากในสังคมไทย และเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นต่อประเทศชาติในอนาคต รัฐบาลและคณะเจรจาฝ่ายไทยจะต้องเป็นผู้รับความรับผิดชอบทั้งหมดที่เกิดขึ้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐